

30-35 szakkör foglalkozik a tehetséggondozással a pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumban, ahol a tehetséggondozó munka elsődleges célja a pedagógusai szerint, hogy segítsék a tehetséges diákok tehetségterületének kibontakozását. Ez nem csak az ő, de a környezete és a társadalom egészére is hatással lehet. A tehetséggondozás mindig csapatmunka, amelynek eredményessége nagyban függ a közös munka minőségétől.

Csikyné Radnai Éva és Hosszú Csaba, a pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnázium Minősített Tehetséggondozó Műhely (MTM) tehetséggondozó szakemberei, MTM mentorok mutatták be azt az általuk kidolgozott négy lépcsős modellt, amivel a tehetségazonosítást és a tehetséges gyermekek programba való bevonását végzik. Fontosnak tartják, hogy a tanárok segítsenek megteremteni a diákok számára az alkotáshoz szükséges környezetet, akár a szülőkkel való együttműködés révén, akár az iskola keretein belül.

- *Az Önök intézményében mióta valósulnak meg tehetséggondozó programok?*

A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában évtizedek óta magas színvonalú tehetséggondozás folyik, melyet az elért versenyeredmények fényesen bizonyítanak. Az iskolában szakköri, műhelyfoglalkozások keretében folyik a versenyekre, rendezvényekre, TUDOK-ra való felkészítés.

Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk a nagy múltú természettudományos tantárgyak, humántárgyak és a különböző művészeti ágak minél sokszínűbb művelésére. Az országban iskolánk az egyetlen, ahol néprajz-népművészet irányultságú gimnáziumi osztály működik.

Iskolákban évente közel 50 féle szakkör működik hétről-hétre, melyből a tehetséggondozással 30-35 rendkívül változatos szakkörön foglalkozunk a kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulókkal.

2011 szeptemberétől működik az iskola kezelésében Átán mezei iskola. Célja, hogy a diákokkal megismertesse a hagyományos, természetközeli világ értékeit, a termelő, alkotómunka élményeit.

Gimnáziumunkban rendhagyó módon az iskolai szünetekben tábort szerveztünk különböző pályázatok segítségével. Ezek közül kiemelnénk a Tehetséggondozó kémia műhelyt, a Biológus tábort, a Fizikus tábort, a Lovasíjászat tábort, valamint az Alkotó tábort.

Évfolyamszinten több tanár irányításával, többféle fórumon zajlik a kémia iránt érdeklődő tanulók fejlesztése. A szakköri foglalkozások tematikáját a kitűzött cél

határozza meg.

A szakkörökön igyekszünk a tananyagot kibővíteni, elmélyíteni, az elméleti ismereteket sok érdekes, gondolkodtató feladaton keresztül alkalmazóképes tudássá alakítani. Eközben fejlesztjük a tanulók figyelmét, emlékezetét, döntést hozó, szabályt követő, lényegkiemelő, rendszerező, elemző, problémamegoldó, kommunikációs és narratív képességeit. Ezen foglalkozásokon nyernek értelmet a kémiai számítások, egy-egy probléma komplex megközelítésével eltűnnek a természettudományos tantárgyak közötti határok, fejlődik kritikai érzékük, valamint az információk kezelésével kapcsolatos képességeik.

Kémiaversenyre készülő diákoknak egy főképp laboratóriumi gyakorlatokból álló egész éven át folyó foglalkozást tartunk.

- *Tapasztalataik szerint melyek a leggyakoribb kihívások a tehetséggondozás területén?*

Iskolánkban már hosszú évek óta történik a tehetségazonosítás, majd a tehetséggondozás.

Az első lépés mindenképpen a tehetségazonosítás, a jelölés vagy önjelölés. A lényege, hogy a tehetségesnek gondolt gyereket jelölik a programunkban vagy a magát tehetségesnek tartó gyerek jelentkezik.

A következő lépés mindenképpen a szülővel és a tanárokkal való jó, együttműködő kapcsolat kialakítása.

A harmadik lépés a területek szűkítése és pontosítása, a jelöltek képességeinek pontos meghatározása, amit az intézményben dolgozó pszichológus is segít.

Negyedik lépésként pedig a leghosszabb lépés következik: az előző mérési ponton jól teljesítő gyermekek bevonása a tehetséggondozó programba.

Egyetlen komoly problémával szembesülünk évről-évre. A mai tehetséges fiatalok nagyon leterheltek, alig találunk olyan időt, amikor foglalkozni tudnánk velük. Többnyire több tantárgyból is versenyeznek, szerencsére sportolnak is, így a fenn maradó szabadidejük véges.

-Mit jelent az intézmény életében, hogy Minősített Tehetséggondozó Műhelyként is működik, illetve, hogy – akár tágabb értelemben is – részt vesz a Tehetségek Magyarországa projektben?

Az MTM cím elnyerése sokat segített a tehetséggondozó programunk meghatározott és biztos keretek között való végzésére. Ezért tudjuk az eleve színes tehetséggondozó portfólióinkat megtartani évről évre.

- *Az Önök tapasztalatai szerint a szorgalmon túl melyek azok a készségek, kompetenciák, amelyek révén kimagasló eredmények elérésére lesz képes egy diák?*

Az elmúlt években több diákkal is foglalkoztunk személyesen. Tanulmányi eredményük nagyon eltérő volt. Voltak kifejezetten jól tanuló diákok, akik erős belső motivációval rendelkeztek a tanulás iránt, és voltak, akik ebből a szempontból kevésbé voltak motiváltak. Úgy gondoljuk, hogy a szorgalom kulcsfontosságú bármilyen eredmény megszületése szempontjából. Azonban emellett nagyon fontos a motiváltság is. Fontos, hogy a tanuló magáénak érezze azt a programot, amin dolgozik. Fontosnak tartjuk, hogy a diák átélhesse az alkotás örömét, belerakhassa saját kreativitását a folyamatba. Fontos, hogy a tehetséggondozó tanár – lehetőségéhez mérten – hozzájáruljon annak a háttérnek a megteremtéséhez akár a családban, akár az iskolában a tanárok között, vagy az osztálytársak viszonylatában, amely szükséges az alkotómunkához. Fontos, hogy a tehetséggondozó tanár legyen eléggé felkészült, hogy ténylegesen érdemi, szakmai segítséget tudjon adni diákjának, ha szükségessé válik.

Az évek során nagyon különböző személyiségű diákokkal dolgozhattunk együtt a tehetséggondozás során, mindannyiuknak mások voltak az erősségeik és a fejlesztendő területeik. A kimagasló eredmények elérése szempontjából kiemelnénk a kitartást, a belső motivációt, a kíváncsiságot, nyitottságot. A versenyeken (természettudományos területekre fókuszálva) az a tapasztalat, hogy az előbb említetteken túl azok a diákok szerepelnek kimagaslóan jól, akik az élet legkülönbözőbb területeiről származó ismereteiket, tudásukat is tudják alkalmazni, tudásuk képlékeny, kreatívan, sokszor meglepően használják mindazt, amit már tanultak, tapasztaltak. Gondolhatnánk mindezt sokszor „véletlen megérzésnek”, de hosszú évek tapasztalata, hogy ez nem egyszerűen „megérzés”, hanem valamiféle nagyon különleges ismerettársítás, valami ráérzés, valami olyannak a meglátása, amire nem mindenki képes.

- *Mit gondolnak, milyen egyéni, közösségi, társadalmi haszna, hozadéka lehet a tehetséggondozásnak?*

Az elsődleges cél, hogy segítsük egy-egy tehetséges diák, illetve egy diák egy tehetségterületének a kibontakozását. Ez akár meghatározhatja a tanuló jövőjét is. Másfelől az a tapasztalat, hogy egy-egy tanulónak a sikere a tágabb környezetére is hat. Többen is megpróbálnak hasonló t csinálni, foglalkozni kezdenek saját tehetségterületeik kibontakoztatásával. Például megkeresnek tanárokat, hogy segítsék munkájukat. Másfelől a tehetséggondozásban való

részvétel mind a tanár, mind a diák részéről egy intenzív folyamat, amely az adott tantárgyon túl sok mindenre kiterjedhet, ezáltal is segítve a tanuló komplex fejlődését. Társadalmi szempontokat tekintve a felsőoktatás olyan embereket kap, akik már letettek valamit az asztalra. Van egyfajta rutinjuk éppen a kutatói életpálya megkezdéséhez.

- *Az Önök tapasztalatai szerint milyen pedagógiai technikákkal, módszerekkel lehet ösztönözni egy tehetséges, de alacsony motivációs szinttel rendelkező diákat?*

Bizonyára számos remek módszer létezik, mi a csapatmunkát emelnénk ki. Az ügyesen összeállított, megfelelő feladattal „megbízott” csapatban a közös gondolkodás, alkotás komoly ösztönző erő lehet a tehetséges, de motiválatlan diák számára. Emellett a társas kapcsolatok, az együttműködési készség, a felelősségvállalás szintén fejleszthető eközben. Természetesen nem minden esetben ez a megfelelő módszer, hiszen vannak visszahúzódó, szélsőségesen introvertált diákok, akik könnyebben dolgoznak egyedül, de tekintve, hogy a jövő munkaerőpiacán komoly elvárás a kooperációs készség, érdemes megpróbálni.